

מנהיגי חינוך יקרים,

בסיום הפרשה נצטווה משה (פרק ל פסוק א) "וְעִשִּׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטָר קִטְרֹת".

ציווי זה הוא החותם את כל בנין המשכן וההכנות לקראת תפקודו המעשי, ובזכותו יורדת השכינה כמבואר במדרש תנחומא בפרשתנו תצוה סימן טו: "שימו קטורה באפך וכליל על מזבחך", להודיעך כמה קטרת חביבה, א"ר יצחק בן אליעזר תדע לך שנעשה המשכן וכל כליו ושחט את הקרבנות והקריבו וערך על המזבח וסדר את השלחן ואת המנורה ואת הכל ולא ירדה שכינה עד שהקריבו את הקטורת מנין דכתיב (שיר השירים ד) "עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו". וצריך להבין במה נתייחדה הקטרת ומה מעלתה שהשכינה הופיעה רק מכוחה.

הקטורת מכילה אחד עשר סממנים מתוכם עשרה נותנים ריח טוב ורק החלבנה בעלת ריח לא נעים. כאשר מקטירים את הקטורת על גבי המזבח, החלבנה גורמת לשיפור ריחם של כל הסממנים האחרים אשר מלכתחילה היו בעלי ריח טוב. רק כאשר החלבנה מעורבת עם הסממנים האחרים מתרחשת תגובה זאת. ניתן לומר שהקטורת מסמלת את חיבורם של כלל ישראל אשר בעבודתם המשותפת במשכן עושים נחת רוח ליוצרים.

אולי מעלתה של הקטורת נובעת מכוח הריח המבטא ענין רוחני יותר, ומסמל את הכבוד והתודה לה' המקבל את הקרבנות ברצון. וכמבואר במדרש תנחומא שם סימן יד: "אלא מכל קרבנותיהם איני רוצה אלא הריח וכאלו אכלתי ושתיתי שנאמר (במדבר כח) את קרבני לחמי ריח ניחוחי תשמרו, תדע לך שמזבח העולה שהיה לקרבנות היה נתון בחוץ ומזבח הקטרת שהיה לריח נתון בפנים".

גם חג הפורים עטוף בניחוחות הריח: מהאר"י הקדוש למדנו שיום הכיפורים הוא כ - פורים. לכאורה שני ימים אלה הם הפכים גמורים?! אלא שענינו של יום הכיפורים הוא סילוק הנאות הגוף ובפורים, בו רצה המן לאבד גופם של ישראל, אנו מציינים את מעלת הגוף הישראלי שאף הוא רוחני וקדוש. בפורים אנו מגלים את הנסתר והפנימי, את הרוחניות שבגוף. חוש הריח הוא מהחושים הגשמיים אך הוא הרוחני מביניהם. את הריח לא ניתן לכלוא ולצמצם. הריח נחשב דבר שהנשמה נהנית ממנו כדרשת הגמ' בברכות מ"ג ע"ב: "מנין שמברכין על הריח - שנאמר: כל הנשמה תהלל יה, איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו - הוי אומר זה הריח". משום כך במוצאי שבת אנו מריחים בשמים כדי להשיב את נפשנו לאחר הפרידה מהנשמה היתרה. אסתר היא הדסה על שם ההדס הריחני.

בארבעת המינים ההדס מסמל את אלו שיש בהם ריח ואין בהם טעם. גם שמו של מרדכי מרמז למור דרור מבשמי הקטרת. הנצי"ב בהעמק דבר על הפסוק הנ"ל כותב: "מצינו ביומא דף מ"ד דקטרת מכפרת על לשון הרע שהוא עוון החמור בין אדם לחבירו, כך עיקר תועלת קטורת להעלות זכרון של מעשה גמילות חסדים, דגמילות חסדים עצמה נמשל לבשמים... ומשום הכי קטורת היא המעלת זכרונה ביחוד".

פורים הוא יום מיוחד בו כנגד לשון הרע של המן "ישנו עם מפורד", אנו מרבים בגמילות חסדים במשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים. ניתן לומר שגם "חייב איניש לבסומי" אינו רק להתבשם ביין אלא גם לחזק את ריחו וביסומו של יום ע"י ריבוי מעשים של חסד המחברים את כל חלקי עם ישראל, מתוך ההכרה שכל אחד שבישראל יש בו ריח טוב של מעשים טובים המיוחדים לו. לקראת פורים נוסף ונרבה בעשייה ונתינה לאחר, "ונראה כל אחד מעלת חברנו". בצירוף כולם כאחד אנו מרבים שלום בעולם. בכך נתאחד כולנו ומעשינו יהיו כקטורת המעלה ריח ניחוח ורצויה בשמים ומהפכת את הכל לטובה.

'ונהפוך הוא' - יתהפך הכל לטובה! בעינינו ממש!

פורים שמח לכם ולכל בני ביתכם

שבת שלום ומבורך

שושנה נגר